Η Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Προδρόμου στο Λιβάδι

Ως χρονολογία ίδρυσης της Μονής αναφέρεται το 1605 και ως κτίτορας ο ιερομόναχος Ιερεμίας Αραβανής, ο οποίος χτίζει στο σημείο εκείνο μικρό ναό προς τιμήν του Τιμίου Προδρόμου και μικρό κτίσμα δίπλα σ' αυτόν.

Το 1622 ενταφιάζεται στο κέντρο του Καθολικού ο Σίμων Μπούας Γρίβας. Η παράδοση τον θέλει ληστή, που έφτασε με αρπακτικές διαθέσεις στο μοναστήρι, όμως νικήθηκε από την αγάπη των πατέρων και «εξεμέτρησε το ζην» ως αδελφός της Μονής.

Στο διάστημα της Ενετοκρατίας διακόνησαν στη Μονή ως ηγούμενοι σπουδαίες μορφές, όπως οι: Άνθιμος Μαρίνος και Ευγένιος Μαρίνος (μετ. Αρχιεπίσκοποι Λευκάδος), Θεοφάνης Σταύρακας, Ναθαναήλ Κατωπόδης κ.ά. Σε απογραφή του 1760 το προσωπικό της Μονής αριθμεί 60 πρόσωπα.

Μέχρι το 1805 το μοναστήρι κατέχει με τα μετόχια του 567,5 στρ. χωράφια, 1386 μεροδούλια αμπέλια και 909 ρίζες ελιές στην πεδιάδα της Αμαξικής και σε δεκατρία χωριά. Ως μετόχια της Μονής αναφέρονται τα μονύδρια Παναγίας Οδηγήτριας στην Απόλπαινα, Αγ. Νικολάου στην Εγκλουβή, Παναγίας στο Λιθάρι στο Σύβρο και Αγ. Νικολάου στο Νικολή κ.ά.

Η περιουσία της Μονής δημεύεται το 1804 για την συντήρηση δημόσιου σχολείου. Τότε προσωρινά η Μονή διαλύεται. Επί Αγγλοκρατίας, το μοναστήρι συντηρεί το «Λύκειο» στην πόλη της Λευκάδας, υπό τη διεύθυνση του διδασκάλου του Γένους Αθανασίου Ψαλλίδα. Μαθητής του Λυκείου και αδελφός της Μονής υπήρξε και η κορυφαία εκκλησιαστική και εθνική προσωπικότητα του νησιού, Μητροπολίτης Λευκάδος και Αγίας Μαύρας Γρηγόριος Αραβανής, φωτισμένος ηγέτης που ποικιλοτρόπως βοήθησε στην Ένωση με τη Μητέρα Ελλάδα.

Σε όλο το διάστημα της λειτουργίας της, η Ι. Μονή υπήρξε σημαντικό πνευματικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. Διακρίθηκε ακόμη στο πεδίο της κοινωνικής προσφοράς, καταβάλλοντας γενναία χρηματικά ποσά για την ενίσχυση αναξιοπαθούντων και για άλλους κοινωφελείς σκοπούς.

Ο κεντρικός ναός της Μονής είναι κατάγραφος, με αξιόλογες αγιογραφίες, που διαρθρώνονται σε τρεις σειρές. Στην πρώτη ζώνη από το δάπεδο εικονίζονται ολόσωμοι Άγιοι –μεγαλομάρτυρες και ασκητές. Στη δεύτερη ζώνη υπάρχουν Άγιοι σε στηθάρια και στην Τρίτη ζώνη είναι αγιογραφημένοι οι είκοσι τέσσερις οίκοι του Ακαθίστου Ύμνου. Οι περίτεχνες δεσποτικές εικόνες του τέμπλου ήταν έργα του κορυφαίου μεταβυζαντινού αγιογράφου της Λευκάδας, Τομάζο Τζεν.

Με τη δήμευση της περιουσίας της το 1925, η Μονή διαλύθηκε και οι αδελφοί εγκαταβίωσαν έκτοτε στην Ι. Μονή Φανερωμένης. Μετά το 1966 εγκαταλείφθηκε και ο ναός. Το 1996 χάρη στην ευσέβεια των κατοίκων της γύρω περιοχής η Μονή ξαναλειτούργησε. Το 1999 το Καθολικό αναστηλώθηκε, με την οικονομική ενίσχυση του ΥΠ.ΠΟ. Ήδη έχει ολοκληρωθεί η τυπική ανασύσταση της Ι. Μονής, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη έργα αποκατάστασης του όλου κτιριακού συγκροτήματος, με σκοπό να ξαναλειτουργήσει το μοναστήρι ως πόλος έλξης των ποθούντων τον βίον της ασκήσεως και πνευματικός φάρος για τους ευσεβείς Χριστιανούς.